

Ks. GRZEGORZ WITA

III Europejska Konferencja Misjologiczna: „Europa po Oświeceniu – wyzwanie dla misji w Europie wciąż poszukującej swej tożsamości”, Paryż 24–28 VIII 2006 r.

W dniach 24–28 VIII r. 2006 w Paryżu odbyła się III Europejska Konferencja Misjologiczna. Miejscem spotkań i wykładów stało się centrum konferencyjne Foyer International d'Accueil de Paris im. Jeana Monneta. Pomysłodawcą i organizatorem spotkania było Ekumeniczne Francuskojęzyczne Stowarzyszenie Misjologów (AFOM) we współpracy z innymi europejskimi stowarzyszeniami: Brytyjskim i Irlandzkim Stowarzyszeniem Studiów Misyjnych (BIAMS), Europy Centralnej i Wschodniej Stowarzyszeniem Badań nad Misjami (CEEAMS), Niemieckim Towarzystwem Misjoznawczym (DGMW), Instytutem Misyjnym w Aachen (MWI), Nordyckim Instytutem Badań Misyjnych i Ekumenicznych (NIME) zrzeszonych w Międzynarodowym Stowarzyszeniu Badań nad Misjami (IAMS). Różnorodność kulturowa i wyznaniowa wniosła wiele kolorytu i szerokich perspektyw we wspólne poszukiwania ponad stu uczestników konferencji. Debaty i wykłady toczyły się, tłumaczone symultanicznie, w czterech oficjalnych językach: francuskim, angielskim, włoskim i hiszpańskim. Środowisko polskich misjologów reprezentowali – ks. prof. Jan Górski (Uniwersytet Śląski w Katowicach), ks. dr Janusz Gajda (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie) i ks. dr Grzegorz Wita (Uniwersytet Śląski w Katowicach).

Przedmiotem wspólnych refleksji stał się temat konferencji: „Europa po Oświeceniu – wyzwanie dla misji w Europie wciąż poszukującej swej tożsamości”. Tematyka wykładów dotyczyła pooświeceniowej sytuacji religijnej i społecznej różnych krajów europejskich, zarówno rdzennych mieszkańców starego kontynentu, jak i środowisk emigrantów z innych kontynentów.

Zogniskowanie refleksji podporządkowane zostało logicznej konstrukcji poszczególnych dni konferencji. Narastająca dynamika poszukiwań wniosków dla współczesnej misji Kościoła rozpoczęła się od zarysowania kontekstu obecnej sytuacji Europy i jej pochodzenia. Historyczne i geograficzne aspekty przedstawił prof. Francois Bousquet z Katolickiego Instytutu w Paryżu w swym wystąpieniu „Oświecenie – fundamentem współczesnej Europy”. Socjologiczne i psychologiczne tło aktualnego stanu rzeczy zarysowały wykłady kolejnych specjalistów. Prof. Grace Davie z uniwersytetu w Exeter postawiła wnikliwą socjologiczną diagnozę zmian zachodzących w społecznościach Europy Zachodniej, a szczególnie w Wielkiej Brytanii: „Religia w Europie 21 wieku. Indywidualizacja i formowanie społeczności”. Niemiecki teolog i filozof – prof. Knut Wenzel z uniwersytetu w Regensburgu – w swym wystąpieniu „Pomiędzy nowoczesnością a postnowoczesnością” zrelacjonował różne postawy wobec idei oświeceniowych, ich recepcję i krytykę, obecne w różnych modelach epistemologii. Duchowe wartości scalające Europę przedstawił w swym błyskotliwym wystąpieniu czeski teolog o. prof. Tomasz Halik OP z praskiego Uniwersytetu Karola. Zaryzykował twierdzenie, że Europa nie potrzebuje nowego ducha, lecz pomocy w odkryciu, że wszystkie istotne dla niej wartości – rozum, wolność, indywidualizm – są pewnego rodzaju ołtarzem wystawianym Nieznanemu Bogu. Rolą współczesnego Kościoła jest po-

móc Europie zrozumieć, że ów Nieznany Bóg jest Bogiem Ewangelii. Bogiem paradoksu – znanym a zarazem wciąż nieznanym. Być może wyzwania współczesności stają się doświadczeniem kenozy samego Kościoła i otwarcia na zupełnie nowe i świeże przeżywanie swej religijności. Podobnie jak zmartwychwstanie nie było reanimacją, czy restytucją poprzedniego stanu, lecz otwarciem na misterium absolutnie nowego życia. Konkretnymi zobrazowaniami przedstawionej wcześniej sytuacji stały się świadectwa doświadczeń Kościoła ortodoksyjnego w Grecji (Anastasia Vassiliadou) oraz europejskich wspólnot pentakostalnych (prof. Allan Anderson z uniwersytetu w Birmingham).

Druga część konferencji poświęcona była badaniom nad konsekwencjami wynikającymi z rozpoznanej sytuacji współczesnej Europy. Eklezjologiczne i pastoralne wnioski budowane były na podstawie kolejnych wystąpień zaproszonych gości. Wpływ Oświecenia na poszczególne Kościoły i wspólnoty chrześcijańskie w Holandii przedstawiła prof. Wolnego Uniwersytetu w Amsterdamie Mechteld Jansen. Swym doświadczeniem „obcego” w kręgu europejskiej kultury z perspektywy afrykańskiej społeczności podzielił się pastor Majagira Bulanalire (Francja) oraz rumuński kapłan prawosławny z Nicei – Patriciu Vlaicu. Każdemu blokowi wykładów towarzyszyły żywa dyskusja i pytania.

Trzecia część konferencji była próbą odpowiedzi na pytanie: „Jaka powinna być misja chrześcijaństwa we współczesnej Europie?”. Wpierw biblijne wytyczne przypomniał prof. Francisco Perez Herrero z Wydziału Teologii w Burgos. Temu, jakie świadectwo powinno towarzyszyć misyjnej perspektywie, poświęcone było wystąpienie Kai Funkschmidt z Reńskiego Kościoła Ewangelickiego. Po dyskusji, w kolejnych wystąpieniach kontynuowano pytania o kształt współczesnych misji. W jaki sposób misje kształtują współczesne formy obecności chrześcijaństwa w Europie przedstawiał Darrell Jackson, reprezentujący węgierską Konferencję Europejskich Kościołów. Poszukiwania roli i form współczesnych europejskich wspólnot chrześcijańskich i posługujących w nich osób odpowiedzialnych było tematem przedłożenia Petera Lodberga z duńskiego uniwersytetu w Aarhus. Zwieńczeniem stawianych pytań były warsztaty próbujące rzucić światło na sprecyzowane problemy. Wszystkim wykładom towarzyszyła rzeczowa dyskusja, nierzadko przenoszona w kuluary konferencji. Wyrazem osobistego zaangażowania uczestników spotkań w rozważaną tematykę były rozmowy przy stole i w czasie wolnym. Organizatorzy zadbali także o możliwość poznania Paryża, jako źródła misyjnych inicjatyw. Można było odwiedzić macierzysty dom misyjnego zgromadzenia ojców lazarystów, założonych przez św. Wincentego à Paulo, którego relikwie spoczywają w tamtejszej kaplicy. Celem wizyty stała się także siedziba Zgromadzenia Świętego Ducha. Zorganizowane były również spotkania w okolicznych parafiach i wspólnotach różnych wyznań dla zapoznania się z francuskim kontekstem życia chrześcijan. Miały miejsce dyskusje panelowe, praca w małych grupach, istniała możliwość wymiany i nabycia publikacji misjologicznych. Oprócz tego, poszczególne ośrodki prezentowały swe osiągnięcia i kierunki badań. Dni spotkań rozpoczynały się od wspólnej modlitwy i śpiewów. Jedną z atrakcji i owocem dobrze wykorzystanego czasu była wizyta (już prywatna) pracowników Zakładu Misjologii i Teologii Religii Uniwersytetu Śląskiego w nowo otwartym muzeum kultur pierwotnych Afryki, Azji, Oceanii i Ameryki Quai Branly. Wspaniale i nowoczesnie wyeksponowane bogate zbiory przedmiotów o religijnym i kulturotwórczym charakterze warte są zwiedzenia.

Jednym z wniosków paryskiej konferencji jest konieczność obecności pośród tego typu spotkań. Współczesne możliwości podróżowania i status gospodarczy Polski sprawia, że z większą mocą gorzką prawdą brzmią słowa, że „nieobecni nie mają racji”. Wobec gościnniej i otwartej postawy organizatorów konferencji należy stwierdzić, że szkoda, iż polskie środowisko misjologów było reprezentowane tak skromnie. Spotkanie i podróże zawsze ubogacają i kształcą. Zwłaszcza wykształconych.